

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 95

číslo: 31

2. srpna 2015

Cena: 8 Kč

Bratr patriarcha Tomáš Butta při setkání s papežem Františkem 15. června 2015 ve Vatikánu. Papež František u příležitosti bližícího se Husova výročí přijal představitele našich církví, státu a vědecké sféry. Foto: L'Osservatore Romano

Homilie kardinála Waltera Kaspera, kterou pronesl 15. června 2015 při bohoslužbě smíření a odpuštění v Papežské koleji Nepomucenum v Římě.

Draží bratři a sestry!

I. Shromáždili jsme se u příležitosti šestistého výročí upálení slavného českého kazatele, jednoho z nejslavnějších mezi mnoha proslulými mistry pražské univerzity a jednoho z nejznámějších církevních reformátorů pozdního středověku, sto let před luterskou reformou. Jeho odsouzení Kostnickým koncilem a krutá smrt na hranici 6. července 1415 vyvolaly rozdělení mezi křesťany i v českém národním společenství. Rozpoutaly krvavé konflikty a války. Toto odsouzení a smrt až do dneška zanechávají v mnoha myslích a v mnoha srdcích hluboké rány a hořké vzpomínky.

Poděkujeme Bohu, který nás zde dnes shromáždil, abychom společně vyslovili svou hlubokou lítost nad těmito smutnými událostmi. Sešli jsme se na ekumenické liturgii, která spojuje křesťany sjednocené v biblickém poselství smíření. Zvolili jsme si slova apoštola Pavla: „Kristovým jménem vás vyzýváme: Smiřte se s Bohem! S tím, který byl bez hříchu, jednal kvůli nám jako s největším hříšníkem, abychom my skrze něho byli spravedliví u Boha“ (2. Kor 5,20-21).

II. Smíření je ústředním pojmem radostné zvěsti, o níž svědčí Písmo svaté. Bůh nás stvořil v dokonalé harmonii se sebou, mezi námi i se světem. Hříchem se člověk vzdálil od Boha i od svého bližního, a tak vstoupil do světa chaos. Bůh ve své nesmírné lásce a milosrdenství chtěl od počátku světa sjednotit vše v Kristu, vše, co je na nebi i na zemi (Ef 1,10), židy i pohany, všechny národy, všechna etnika a kultury, chudé i bohaté, blízké i vzdálené. Kristus Ježíš, který byl bez hříchu, vynesl naše hříchy na dřevo kříže, abychom se my mohli stát skrze něho Boží spravedlností a jediným usmířeným lidem. On je náš pokoj, On učinil ze dvou jedno, zbroual přehradu, která je dělila (Ef 2, 14), „aby usmířil obě strany s Bohem v jednom těle, a tak sám na sobě udělal konec onomu nepřítelství“ (Ef 2,16). Tato dobrá a radostná zvěst se pro nás stává posláním: „Kristovým jménem vás vyzýváme: Smiřte se s Bohem!“ Ano, smíření s Bohem, od něhož jsme se vzdálili kvůli svým hříchům, je prvotní. Ale s Bohem se nemůžeme smířit, pokud nejsme v Kristu smíření i mezi sebou. V předvečer své smrti se Pán modlil k Otcovi a tuto modlitbu nám zanechal jako svou závět: „Aby byli jedno“ (Jan 17,21).

Události z doby před šesti sty lety, které si připomínáme, by nás měly tvářit v tvář těmto Pánovým slovům zahanbovat a být silným podnětem, abychom šli

Pokračování na str. 4

O médiích a našem církevním tisku

Jedním ze znaků naší doby je rychlost. Zpráva o jakékoliv události, která se odehrává kdekoli ve světě, je okamžitě šířena. Prostřednictvím médií se dostává s neuvěřitelnou rychlostí takřka bezprostředně k příjemci informace. V záplavě informací o událostech a stále nově přicházejících zprávách je pro média důležitá právě rychlost. Pracovníky médií zajímá to, co je teď, co je aktuální, co se právě v tomto okamžiku odehrává. Reportéři, zpravodajové a novináři snaží se dotknout přítomného okamžiku, neboť to, co je teď, nyní lidi zajímá a zítra si na to většinou již nikdo nevzpomene. Platí slogan: „Nic není staršího, než včerejší noviny.“ Je zde však určité riziko povrchnosti a nepřesnosti. Rychlost informace může být na úkor přesnosti. Tak například proběhlo sdělovacími prostředky, že před otevřením byl Husův domek v Husinci zavřený deset let, ačkoliv kvůli rekonstrukci byl uzavřený jeden rok. Nebo v jedné novinách bylo uvedeno, že se bohoslužby v Betlémské kapli zúčastnil prezident Miloš Zeman, ačkoliv se omluvil.

Dalším z rysů současného informování v médiích je kritičnost. Pro dobu politické nesvobody, kterou jsme zakoušeli před rokem 1989, bylo příznačné, že sdělovací prostředky měly informovat jen o samých úspěších, zatímco kritika se týkala těch druhých za hranicemi na západ. Současnost se naopak vyznačuje vyhledáváním a šířením kritiky a negativních zpráv v našem prostředí. Média jistě sehrávají svoji důležitou a kladnou roli v tom, že upozorňují na nedostatky a záporné jevy našeho života, které by jinak byly skryty. Upozornění a otevřená kritika mohou být i cestou k nápravě. Na

druhou stranu převažující vyhledávání negativních témat může ovlivňovat náš pohled na skutečnost. Když se něco zdaří, není to tolik v zájmu médií, jako když se někde vyskytnou problémy, podezření, spory a když dojde k lidskému selhání.

Média mají za úkol, jak vyplývá z názvu, zprostředkovávat poznání naší reality. Média a jejich pracovníci nám prostředkují kontakt se skutečností světa, ve kterém žijeme. Média však o skutečnosti nejen referují, ale přímo ji vytvářejí. V tom tkví moc médií. O jedné události je možné podat zprávu zcela rozdílným způsobem, a vytvořit tak obraz zcela opačný. Z významného se může stát okrajové a z nevýznamného naopak důležité. Veřejnoprávní média, jako Česká televize a Český rozhlas, mají zprostředkovávat vyváženost a objektivnost informací. To se týká i prostoru daného církvím a informování o nich, neboť jsou součástí pluralitní demokratické společnosti.

Náš církevní tisk „Český zápas“ má svá specifika, neboť je to „Týdeník Církve československé husitské“. Vychází v tištěné i digitální podobě v týdenním rytmu se zaměřením na křesťanskou neděli. „Časové opožďení“ je vyváženo aktuálními zprávami s fotogalerií na stránkách naší církve. K určujícím kritériím církevního periodika patří především kvalita příspěvku, jeho hodnota po obsahové i formální stránce. Nepominutelná je etická odpovědnost, kdy se i přes otevřenost v diskusích církevní tisk nesmí stávat prostorem ke znevažování druhých. A jako třetí kritérium vidím, že církevní tisk má svůj úkol v tom, že napomáhá duchovní formaci a vzdělává, a tak posiluje

křesťanskou sounáležitost a identitu husitské církve, jejích členů a sympatizantů. Práce médií je práce se slovem, které může být buď planým (Mt 12,36), nebo hodnotným, užitečným a přínosným (Př 16,23; Ef 4,29; Ko 4,6).

Tomáš Butta
patriarcha

Pohár Mistra Jana v Brně v Divadle na Orli

Pohár Mistra Jana k 600. výročí jeho úmrtí v Brně 27. 6. 2015 v Divadle na Orli

Tento Pohár proběhl pod záštitou hejtmána Jihomoravského kraje pana JUDr. Michala Haška a biskupa ČČSH a starosty města Újezd u Brna ThDr. Jana Hradila. Pohár měl několik obrazů - 40 minut rozhovoru mezi dvěma fiktivními rektory o etických principech požadovaných Mistrem Janem jak po církvi, tak po osobním životě každého křesťana. Druhá část obsahovala mezinárodní soutěž mladých talentů v latinskoamerických tancích a dále figuru tance o smrti Jany z Arku.

Jan Hradil, biskup
Foto: Martin Barák

Poezie nás přivádí do blízkosti bytí

Jiří Michálek se ve své Topologii výchovy zamýšlí nad něčím velmi důležitým. Píše: „Básnění nás tedy nevychovává k tomu stát se obyvateli ideální obce rozumu, nýbrž vychovává nás jako ty, kteří pobývají v blízkosti bytí. Myslíme-li zde na výchovu, snažíme se na ni myslet v blízkosti bytí.“ Když si hrajeme se slovy, necháme v sobě tryskat metafory, něco se s námi děje. Býváme překvapeni oblokem obraznosti, jenž se vyklene a originálně spojí oblasti, které k sobě podle obvyklé rozumové logiky nepatří. Usebráním, sebevýchovou, péčí o duši se dostáváme do zvláštního stavu. V určitém krátkém záblesku zahlédneme vnitřní krajiny, nečekané souvislosti, spojí se nespojitelné a vzniká neotřelý obraz. Naše představivost v nás probouzí překvapivou radost. Vychutnáváme si „křehký dotek bytí“. Takže my, kteří máme poezii rádi, potřebujeme ji jako kyslík - a není nás mnoho - na ni také máme upozorňovat hledající. Gaston Bachelard v této souvislosti poukazuje na důležitost domova, kde nacházíme klid a bezpečí. Když se ponoříme do nitra, vystává nečekaně básnický obraz, který je „náhlým psychickým reliéfem“. Zmocňuje se nás údiv nad bytím. Básnický obraz má svou vlastní existenci, zvláštní dynamiku, propojuje nás s našimi kořeny, s naším domovem, s celou sítí rodinných vztahů. Sdělitelnost zvláštního obrazu má velký ontologický význam. Metafora se vynořuje z vědomí jako výtvor srdce, duše, bytosti člověka zachycené v jeho aktualitě. Naše vzdálená vnitřní paměť se rozpomíná na rodný dům, na hravost dětství, na křehká tajemství. Dům je tělem obrazů, které člověku poskytují jistotu či iluzi stálosti, klidu a soustředěnosti, směřování vzhůru. Chodby, schodiště, sklepy, to všechno působí tajemně. Na půdu, do komory děti vstupují rády. Prožívají tady zvláštní pocity - pohádkovost, dotyk mystérií. Fantazie se rozběhne. Lidská bytost se osvobozuje od stereotypů. Básník a kněz Miroslav Matouš mi vyprávěl, jak v dětství a mládí silně vnímal přírodu. A tyto ryzí prožitky ho později vedly k napsání veršů pro děti. „Víš, pokud v tobě všechno z dětství neumře, tak máš z čeho brát,“ řekl mi, když jsme si povíдали o tvorbě. K autorovým nejlepším básním pro nejmladší patří Motýl. „Motýlku můj malovaný / jak jsi krásný z každé strany! / otáčíš se v květu / celý ze sametu / Hnědý pel máš na kabátku; / zdalipak tě hřeje v chládku / zdalipak ti stačí / když se nebe mračí.“ Spisovatelka Jindřiška Kubáčová mi jednou vyličila čerstvý okamžik básnické inspirace: „Představ si, pořád mě báseň pro tvůj sborník nenapadala a najednou jsem se dnes v noci vzbudila ve tři hodiny, rozsvítila, vzala si tužku a papír a napsala báseň (vyšla ve sborníku Dialog na cestě 2, Praha 2006), kterou jsem nazvala Modlitba staré ženy. „Jsem, anebo nejsem? / Navzdory svým nejistotám / ve mně sílí / jediná jistota / vím / a na každém kroku / znovu a znovu poznávám, že / TY JSI.“

Pane Ježíši Kriste, dej nám dar moudrosti, abychom porozuměli slovům tvého naučení a ve víře v tobě spatřovali pravý chléb z nebe, který nás vede k životu věčnému.

Z kazatelského plánu

Desátá neděle po svatém Duchu

Dobrořečit budu Hospodinu v každém čase, z úst mi bude znít vždy jeho chvála. O Hospodinu mluv s chloubou, moje duše, ať to slyší pokorní a radují se. ŽALM 34,2-3

První čtení: Exodus 16,2-4.9-15

Tužby pro dobu po Duchu svatém (III):

1. Abychom našim bližním skutkem, slovem i modlitbou pomáhali, modleme se k Hospodinu.
2. Abychom obavám nepodléhali a s nadějí k budoucnosti hleděli, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Panovníku, Hospodine, ve své lásce nám předkládáš dobré dary, my si je s díky rozdělujeme a jsme jimi nasyceni. Naplň nás a všechny potřebné pravým životem, který přichází jedinečně od tebe! Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: Efezským 4,1-7.11-16

Evangelium: Jan 6,26-35

Verš k obětování: Žalm 70,5

Verš k požehnání: Matouš 4,4

Modlitba k požehnání:

Panovníku, Hospodine, dal jsi nám podíl na tajemství těla a krve Kristovy. Dej, ať všichni, kdo okusili chléb života a kalich spásy, žijí s tebou navěky! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 122, 12, 283, 285, 177

Zamyšlení nad Desaterem Božích přikázání

Pokračování zamyšlení bratra Pavla Hýbla nad příkazy Desatera

2. PŘIKÁZÁNÍ

NEVEZMEŠ JMÉNA BOŽÍHO NADARMO Když slyšíme toto přikázání, tak nás jistě jako první napadne, že bychom neměli vyslovovat jméno Boží zbytečně. Nebo dokonce je používat jako nadávku (himlhergot, panebože, ježíšmaria, sakra aj.). Nicméně abychom pochopili lépe smysl tohoto přikázání, je dobré podívat se, jak je napsáno v Písmu: „Nezneužiješ jména Hospodina, svého Boha. Hospodin nenechá bez trestu toho, kdo by jeho jméno zneužíval.“ (Ex 20,7; Dt 5,11).

Z textu je zřejmé, že bychom neměli zneužívat Boží jméno, protože jeho zneužití má vážné důsledky pro život člověka a Hospodin nechce, abychom si škodili. Zde již můžeme vidět, jak Bůh nám dává jednotlivá přikázání proto, že nám chce pomáhat žít dobrý život.

Ale jak konkrétně nám chce pomáhat prostřednictvím tohoto druhého přikázání?

Bůh dal člověku poznat svoje

jméno. Poznání jména druhého a možnost druhého oslovovat jeho jménem, je projevem jeho přátelství a důvěry vůči nám. Ve Starém zákoně se Bůh představil Mojžíšovi jako: „Jsem, který jsem“ (Ex 3,14), v Novém zákoně se nám dal poznat v Ježíši (Mt 1,21). Vzpomínám si že, když bylo probíráno Desatero v náboženské výchově, říkali jsme si, že brání Božího jména nadarmo je podobné posmívání se druhému. Když se posmíváme, děláme si z někoho legraci, zesměšňujeme druhého člověka, abychom mu ublížili.

A poněvadž posmívání je projevem pohrdání a neucty vůči druhému, je i brání Božího jména nadarmo projevem pohrdání vůči Bohu.

V Písmu se můžeme dočíst, že není jiné jméno, v němž bychom mohli být spaseni (Sk 4,12), proto jméno Božímu má patřit naše vděčnost a úcta. Je zřejmé, že Bůh nás tímto přikázáním chce vést k tomu, aby-

chom si vážili jeden druhého a byli pravdiví, a to i přesto, že Bůh má i jiná jména: Láska, Pravda, Spravedlnost a že i brání těchto jmen je pohrdání obsahem lásky, pravdy a spravedlnosti.

Vzpomeňme, kolik nespravedlnosti vládlo například v nacistickém Německu, když vojáci wehrmachtu měli na svých opascích napsáno „Gott mit uns“ – Bůh s námi.

Ale nemusíme chodit do minulosti, protože i ve světě kolem nás vidíme, jak to dopadá, když člověk nerespektuje tyto hodnoty. A před tím nás chce Bůh chránit. Abychom nezneužívali lásku, pravdu a spravedlnost, ale naopak abychom tyto hodnoty respektovali a vážili si jich. Bůh nám tímto přikázáním ukazuje svoji lásku a starost o nás.

Pokračování příště

Nad Písmem

PRAVÝ CHLÉB Z NEBE, KTERÝ DÁVÁ ŽIVOT SVĚTU

J 6,26-35

Neusilujte o pomíjející pokrm, ale o pokrm zůstávající pro život věčný.

Jan 6,27a

Minulou neděli jsme v našich sborech četli Janovo evangelium a vykládali v něm známou pasáž o nasycení zástupů pouhými pěti chleby a dvěma rybami. Dnes navážeme následujícími verši šesté kapitoly, kde Ježíš sám promlouvá ke shromážděným a odkrývá pravý význam a smysl podivuhodné události nasycení.

Ježíš ještě více udivil shromážděné, když se dostal na protější břeh jezera, kde již kotvili jeho učedníci, aniž by použil nějaké plavidlo. Zástupy následují Ježíše, zvědavost jim nedá a vyptávají se, jak to učinil? On nereaguje na tuto otázku, ale odhaluje jejich lidské pohnutky a prvoplánové chápání nasycení – uspokojili své fyzické potřeby, ale nejsou již schopni ve svých úvahách i ve své víře jít dále. Ano, oni uvěřili Ježíšovi, protože se dosyta najedli, ale neuvěřili v Ježíše samotného.

Ježíš vysvětluje onen zásadní rozdíl ve srovnání se starozákonním lidem Izraele, vedeným Mojžíšem z Egypta do zaslíbené země.

Dlouhá cesta pouští a útrapy s ní spojené vyčerpávají Izraelity nejen fyzicky, ale deptají je zvláště psychicky – začínají opět vzpomínat na Egypt, na hrnce masa a chleba... Zkreslují svou situaci, nevzpomínají již na těžkou porobu a dřinu, podléhají klamům a iluzím. Reptají a obviňují Mojžíše a Árona, že je dostali do této kritické situace. A v tomto okamžiku přichází odpověď od Hospodina samotného ve formě pokrmu z nebe. Večer se snesly na tábor křepelky a s ranní rosou padal zaslíbený chléb z nebe – mana.

Dovolte mi malý exkurs - je zajímavé, že v knize Exodus se odvozuje název mana od otázky „Man hů?“ -

„Co je to?“ V hebrejštině se ale výraz man ve významu tážacího zájmena co? nevyskytuje. V arabštině však slovo man znamená příznačně dar. Původ názvu je patrně starší, snad předizraelský. A ještě jedna zajímavost – kočovníci na Sinajském poloostrově dodnes znají „manu“. Je to výpotek tamaryšku, poraněného hmyzem. V chladné noci tuhne, odpadá a je odnášen větrem, sbírá se pozdě večer nebo časně ráno a má sladkou chuť. Manou mohl být pro Izraelce podle badatelů i druh lišejníku, rostoucí na sinajských stepích... Zanechme ale spekulaci. Podstatné je, že mana se stává pro Izraelity znamením Boží přítomnosti, milosti a zaslíbením života i nového věku! A Ježíš poukazuje právě na tuto rovinu – v aktu nasycení šlo o znamení, které ukazuje k hlubší podstatě Ježíšova stolu. Oním úhelným kamenem není pouze ovoce ze vztahu s Ježíšem, o které jde zástupům, ale tento vztah samotný – podobně jako u Izraelitů nezvídatelná důvěra v Hospodina.

Víme dobře, že jídlo a pití je nezbytné, abychom mohli žít, a náleží také do rámce židovské i křesťanské bohoslužby, ale nikoliv samoúčelně, nýbrž jako výraz pravého vztahu mezi lidmi a Hospodinem, lidmi a Ježíšem a mezi lidmi navzájem.

Pokud budou Ježíšovi následovníci usilovat o pokrm, který nepomůže, dostanou i pokrm k utišení tělesného hladu a žízně. Ve 27. verši čteme, že pokrm zůstávající pro život věčný dává Syn člověka, jemuž jeho Otec, Bůh, vtiskl svou pečeť. Kraličtí bratři připojují ve svých poznámkách následující výklad: Když pozemští vládcové vysílali své vyslance, dávali jim listiny s pečeti, aby byli dobře přijati od těch, k nimž přicházeli. Tak i Kristus přichází od Boha s pečeti pověření.

Shromáždění lidé se Ježíše ptají: „Jak máme jednat, abychom konali skutky Boží?“ Nemohou se vymanit ze zákonického způsobu myšlení. Chtějí mít před očima ovoce víry ještě dříve, než uvěří. Chtějí znamenání, divy, zázraky... Porovnávají Ježíšův čin s Mojžíšem a nasycením manou na poušti a docházejí k rychlému závěru, že Ježíš nemůže stát nad Zákonem, nepřevyšuje Mojžíše. Ježíš měl přece alespoň těch pět chlebů a dvě ryby, kdežto Mojžíš neměl nic hmotného, čím by mohl lid nasycit. To jsou ovšem naše lidské představy a domněnky. Mezi chlebem, který nabídl Mojžíš a chlebem Ježíšovým je hluboký rozdíl. Je zde patrný předěl mezi Starou a Novou smlouvou. Pravým chlebem, sestupujícím z nebe, je sám Ježíš Kristus. Mana byla dána lidu Izraele, Kristus přichází pro celý svět. Ale lidé stále nechápou Ježíšova slova. Žádají: „Pane, dávej nám ten chléb stále!“ Neříkají: „Buď nám chlebem!“

Ježíš poté pronáší k zástupu zásadní výrok: „Já jsem chléb života; kdo přichází ke mně, nikdy nebude hladovět, a kdo věří ve mne, nikdy nebude žíznit.“

Ale nemylme se – Ježíšova slova nesměřují jen do oblasti ryze duchovní, pamatují i na naši pozemskou existenci. Příběh o nasycení zástupů dosvědčuje, že Ježíš měl starost o shromážděné, aby netrpěli hladu a žízně, ale náš dnešní text poukazuje také na spirituální rozměr lidské existence. Silný sociální podtext nás vrací zpět na půdu starozákonního myšlení, ovšem zároveň je i jedním se stěžejních témat Ježíšových, témat Smlouvy nové. Pamatujme na Ježíšova slova, sestry a bratři, žijme v pokoji a v radosti, v jistotě Kristovy přítomnosti! On sám je pro nás chlebem víry, naděje a lásky. Amen. Alena Tučková

Zdeněk Mančal po zatčení

Neumlčený hlasatel Zdeněk Mančal

Když se v květnu 1952 vrátil Zdeněk Mančal po třech letech z komunistického kriminálu, zjistil, že jeho manželka Ludmila je rovněž vyšetřována Státní bezpečností. V rámci skupiny „JUDr. Antonín Švehla a spol.“ byla Státním soudem v Praze odsouzena ve vykonstruovaném politickém procesu k 6 rokům těžkého žaláře. Spravedlnost našťastí nezůstala zcela slepá a Nejvyšší soud zprostil v říjnu 1952 paní Ludmilu Mančalovou obvinění. Krutost, s jakou zasáhl komunistický režim do osudu věřícímu člověku, jenž v sobě dokázal ve zlomových životních okamžicích vydolovat potřebnou odvahu, pro nás přesto zůstává mementem ve vztahu k politickým režimům postrádajícím základní hodnoty lidskosti.

Zdeněk Mančal pocházel z Lito-myšle (* 9. října 1913). Středoškolská studia absolvoval na reálném gymnáziu v Praze. Jeho postoje v době dospívání se formovaly i v prostředí mládeže Církve československé (husitské). Do všeobecné mobilizace v roce 1938, kdy narukoval ke svému útvaru, vykonával příležitostně zaměstnání. V roce 1939 se stal sekretářem a pedagogickým vychovatelem v Ozdravovně pro pracující dorost ve Strnadlech u Zbraslavi. Do Československého rozhlasu byl přijat v roce 1940. Jako hlasatel a inspektor programové služby zde působil až do svého propuštění v únoru 1948.

V sobotu 5. května 1945 zahájil 32letý hlasatel Zdeněk Mančal ranní vysílání rozhlasu památnými slovy: „Je sechš hodin“. Vzápětí v rozhlase zvoní telefony a do hlasatelný přicházejí gratulace za tento vtípek. I tahle na první pohled nevinná legráčka dokázala zradikalizovat Pražany. Lidé začali spontánně strhávat německé nápisy a vyvěšovat československé vlajky. Pražské povstání vypuklo. Po poledni začali hlasatelé Zdeněk Mančal, Stanislav Kozák a Ivan Malík střídavě do éteru volat první výzvy o pomoc. Budova rozhlasu byla ostřelována německým dělostřelectvem. V neděli 6. května večer ji těžce poškodilo vzdušné torpédo německého letounu. Vysílání se načas museli ujmout technici strašnického vysílače, zatímco se připravovalo provizorní studio v Husově sboru na Vinohradech. Přesun do kostela iniciuje právě Zdeněk Man-

čal. Coby věřící Církve československé (husitské) důvěrně znal prostředí vinohradského sboru, kde se již dříve zapojil do domácího odbojového hnutí ve skupině Družstvo v prvním sledu, které vydávalo a kolportovalo ilegální časopis V boj.

Jeho statečnost poúnorový režim „odměnil“ okamžitým propuštěním ze zaměstnání a vězněním. Sám k tomu ve vyšetřovacím protokolu podotýká: „Dne 21. února 1948 jsem se dostavil do rozhlasu, kde jsem měl natáčet kulturní hlídku na večer. Ve dveřích jsem byl zastaven vrátným, za nímž stáli dva policisté a bylo mě sděleno, že nemám přístup do budovy.“ Zdeněk Mančal, který se po osvobození Československa angažoval v Československé straně národně socialistické, byl na hodinu propuštěn. Až do zatčení 23. května 1949 pracoval jako zemědělský dělník na státním velkostatků v Nebřenicích u Velkých Popovic, kde se nacházela velkovýkrmna prasat. V srpnu 1949 byl v rámci rozsáhlé skupiny kolem štábního kapitána Bohumila Moravce (odsouzen na doživotí) a Emanuela Čančíka (odsouzen k trestu smrti) Státním soudem v Praze odsouzen na 5 let těžkého žaláře do uranových lágrů. Po podmíněčném propuštění 23. května 1952 našel uplatnění pouze jako pomocný stavební dělník, betonář a skladník. Pokus o jeho návrat na rozhlasové vlny v roce 1968 zhatila tzv. normalizace.

„Vybraná“ zaměstnání tedy vykonával až do odchodu do invalidního důchodu. Dne 5. srpna 1975 jeho nemocné srdce nevydrželo. Zdeněk Mančal zemřel na srdeční selhání. Jedna z posledních kapek nespravedlnosti na tomto statečném člověku a křesťanovi utkvěla v roce 1974, kdy mu nebylo přiznáno osvědčení o účasti v národním odboji za osvobození.

Na poslední cestu do strašnického krematoria jej přišli doprovodit jeho bývalý rozhlasový kolega Stanislav Kozák, za odbojové spolupracovníky Metoděj Cyril Metelka a za vinohradskou náboženskou obec ČČS(H), jejímž byl věrným příslušníkem, farář Josef Minařík.

Náš nebeský Otče, děkujeme ti za svědecký život bratra Zdeňka Mančala. Dej, ať i my dnes dokážeme trpělivě podstupovat zkoušky, kterými je lemována naše cesta k Tobě. Amen.

Martin Jindra

Tomáš Procházka: Střední cesta podobojí

Husovské slavnosti zaujaly široké spektrum české společnosti živým výkladem mnohostranné Husovy osobnosti a jeho procesu v Kostnici. Pro porozumění českým dějinám i jejich vyústění v současnosti je významné, jak Husova kauza ovlivnila další chod a myšlenkový vývoj českých i evropských dějin. Je to epocha, jejíž výklad byl často deformován ideologickým předporozuměním. Americký historik českého původu profesor Zdeněk V. David vydal v českém překladu knihu „Nalezení střední cesty. Liberální výzva utrakvistů Římu a Lutherovi“, která otevírá pozoruhodné cesty bádání. Církev československá husitská ji učinila předmětem jednání na duchovenských vikariátních konferencích. Sleduje tím ujasnění a obohacení své tradice a prohloubení vlastní duchovní totožnosti. Hrst plodů tohoto uvažování z pera doktora HTF UK, plzeňského faráře Tomáše Procházků předkládá v prázdninových číslech Český zápas naší čtenářské veřejnosti s nadějí na vnitřní obohacení a orientaci.

UVEDENÍ

O specifické církvi utrakvistů, čili podobojí, píše Zdeněk David jako o disidentském katolicismu. Její historie je zhruba dvousetletá, od počátku husitských válek, teologicky od r. 1414 zavedením přijímání podobojí pro laiky v Čechách, až po období Bílé hory. Přiblížím charakter utrakvistické církve a její teologie v evropském kontextu podle prací dobových teologů, její věrouky a postoje k římskému katolicismu, anglikanismu a luteránství a nakonec poodhalím praxi utrakvistické církevní správy. (Zdeněk V. David: *Nalezení střední cesty. Liberální výzva utrakvistů Římu a Lutherovi. Filosofie, Praha 2012, autorský překlad*).

I. Utrakvisté součástí obecné církve
Cílem utrakvistů i po zrodu světové reformace (1520) zůstávalo očistění instituční struktury středověké círk-

ve od mocenských zlořádů a finanční chamtivosti (kuriální fiskalismus). Utrakvisté sami sebe považovali za integrální součást západní, tj. římské církve, kterou svými teologickými důrazy napravovali a obnovovali pro Krista. Tato tendence vybízí ke srovnání s anglikanismem. David provádí na tomto pozadí rozbor Kroniky církevní, díla předního teologa utrakvistů Bohuslava Bilejovského, pro utrakvistickou církev stejně zásadního jako byl spis Richarda Hookera *Of the Lawes of Ecclesiastical Politie* pro anglikanismus. Narodil od něj však Bilejovský kladl důraz na to, že příčinou všech neshod Čechů s římskou církví je příklon k přijímání pod jednou pro věřící světského stavu. Tvrdí, že celá církev přijímala podobojí až do 12. století, že papež Gelasius v 5. století odsoudil rozdělení svátosti oltářní jako svatokrádež a tento výnos, vedený

v dekretu Graciánově (soubor závazných církevněprávních norem z r. 1140, z nichž později vzniká Kanonické právo – CIC) slouží už od roku 1414 jako hlavní argument právoplatnosti přijímání sub utraque v západní církvi. Argumentace utrakvistů z církevní tradice je také jedním z rozdílů oproti luteránství. Na basilejském koncilu nebyli schopni římské teologové prokázat dobu a místo vzniku praxe přijímání pod jednou a tvrdili, že je tak stará, že nikdo neví, kdy začala, z čehož Bilejovský vyvozuje jeho nezákonnost. Někteří jeho soukmenovci dokonce považovali sub una – přijímání pod jednou – za kacířství. Přijímání pod obojí bylo závazně ustanovené Ježíšem Kristem, zaznamenáno v Písmu a prováděno apoštoly, svatou obecnou prvotní církvi a dlouhou řadou biskupů, papežů, doktorů, kněží a mnichů. Dá se očekávat, že jeho přerušeni či změna by vyžadovaly jiný porovnatelný slavnostní závazný akt církve, aby taková praxe mohla být důvěryhodně uzákoněna. To se nestalo. Podobně to bylo i s argumentací na přijímání nemluvnaty, založené na Mikuláši z Lyry a na Janovi (6,52-59): „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v poslední den“. Další rysy ve vymezování vztahu utrakvismu k římské církvi byly výtky vycházející z kompaktát k její nepřijatelné praxi: lásce k pozemskému majetku a pohodlí a zálibě v uplatňování světské moci.

Pokračování v příštím čísle

O kritice a respektování

Také je pro vás tak důležité uznání, pocit, že si vás lidé váží? Rmoutí vás, když namísto zasloužené chvály přijde kritika? Snažíte se plnit za každou cenu představu svých blízkých a naděje, které do vás vložili? Či máte sami nutkavou potřebu své okolí hodnotit?

Nedávno jsem slyšela příběh o tom, že libanonský básník a spisovatel Chalíl Džibrán chtěl navštívit za svého života jistého známého v ústavu pro choromyslné. Když přišel do ústavu, pacient byl zrovna na sezení s lékařem, a tak měl chvíli čas, aby se v místě trochu poohlédl. Natrefil tam na mladíka, který nejevil žádné známky duševní nemoci. Chalíl se ho proto zeptal: „Co zrovna vy tady děláte? Vypadáte jako zcela normální, bezproblémový člověk!“ Mladík odpověděl: „Víte, na univerzitě jsem se snažil být takový, jakého mě chtěli mít učitelé. Když měla má sestra přítelku, přála si, abych byl stejný jak o on. Má matka zase čekala, že budu opakem svého otce... Jen tady vlastně mohu být takový, jaký jsem doopravdy – na nic si nehraju.“

Podobně prý Konfucius říkával, že když byl mladý, snažil se zavděčit svým rodičům, později kamarádům, posléze chtěl potěšit

své moudré učitele. Nakonec se naučil dělat radost sám sobě. A právě tehdy objevil moudrost, která tak hluboce ovlivnila i čínskou kulturu. Jistě je důležité těšit druhé, být tu pro ně a koneckonců jako křesťanům je nám hluboce vlastní myšlenka obětování se. Nicméně myslím si, že i při tom všem konání dobra, uplatňování laskavého a vlídného přístupu k bližním, odpuštění, může nám být velkou inspirací východní tradice, která připomíná: neztrácej ze zřetele sám sebe, nezapomínej, že

je třeba pokoje a radosti dosáhnout ve své duši, pak obojí můžeš rozdávat dál. A jistě pomůže i vidět věci s nadhledem, včetně kritiky okolí... kořenit si život humorem a s ním se umět podívat i sám na sebe. Protože všem lidem se stejně nezavděčíte. Vypráví to i následující příběh z indického prostředí. Nechť je vám podobně jako mně velkou inspirací – i v tom, z kolika různých úhlů pohledu se lze dívat na jednu věc. A jestliže se při něm i zasmějete, pak bezesbýtku splnil svůj účel. **KB**

Z pokladnice moudrosti lidstva

Párvatí se jednou zeptala svého manžela, boha Šivy, proč mají lidé sklony být za každých okolností nešťastní a nespokojení - krajina je přece tak krásná a lidé se z ní přece umí těšit. Šiva jí řekl, ať se s ním vydá na zem a sama si udělá obrázek. A tak se také stalo. V přestrojení na zemi sledovali starší chudé manžele, kteří cestovali z jedné vesnice do druhé. Muž jel na oslu a žena kráčela vedle něj. V jedné vesnici však zaslechli místní mluvit o tom, jak sobecky a hanebně se muž chová, když se sám veze a žena musí jít pěšky vedle osla. Před další vesnicí si tedy role vyměnili - žena si sedla na osla a muž pokračoval pěšky. Ale ani tentokrát se nevyhnuli kritice - vesničané byli pobouřeni, že žena nemá úctu k starému muži, který jistě celý život dřel... měl by to přece být on, kdo pojedí na zvířeti! A tak před další vesnicí nasedli na osla oba. Tentokrát vesničané nevěřili vlastními očima, že ti dva mohou být tak bezcitní. Vždyť to ubohé zvíře pod nimi div nepadne! Před následující, poslední vesnicí tedy pro jistotu oba sesedli a šli vedle osla pěšky. Myslíte, že ušli kritice? Vesničánům se ani tentokrát nezavděčili. „Podívejte se na ty dva blázny, vedou zdravého osla a sami se plahočí pěšky...!“ Když opustili manžele, Šiva se zahleděl na Párvatí a říká: „Tak vidíš. Lidé se tolik chtějí druhým zavděčit a jejich snaha je marná...“

ZPRÁVY

Pout' do Kostnice

Ve dnech 3. – 5. 7. 2015 se uskutečnila pout' do Kostnice. Dva autobusy nás dovezly do Kostnice. Oba dny byly naplněny vzpomínkovými akcemi na paměť upálení MJH. V tisku i sdělovacích prostředcích toho bylo uvedeno hodně. Co nás ale oslovilo nejvíce:

- Bylo mnohokrát konstatováno – rozdělení katolíků a ostatních církví je za námi.
- Na hlavní třídě před luteránským kostelem, kde byla 4. 7. hlavní bohoslužba, bylo odhaleno dílo Adély Kačabové z hořické kamenické školy „Hořící kalich“ (viz foto).

- Co nás dojalo téměř k slzám: V odpoledním programu u domu luteránské církve blízko Husova kamene byl kulturní program. Přišla skupina dětí se svými učitelkami a nesly modrý transparent: „My české děti ze Švýcarska jdeme uctít Mistra Jana Husa!“ A předvedly divadelní vystoupení o této smutné události. Kolik takovýchto příležitostí bylo u nás?!
- Na zpáteční cestě byla bohoslužba na Krakovci, kterou sloužil bratr biskup David Tonzar.
- Místře Jene! Díky za váš život, dílo i oběť!

Jiráčkovi, NO Litomyšl

Výběrové řízení

Brněnská diecéze CČSH vypisuje výběrové řízení na obsazení místa správce v penzionu „Zahrada“ v Brně, Lipová 26.

Požadujeme:

- manuální zručnost, základy administrativy a obsluhy PC, ŘP pro osobní automobily, časová flexibilita
- Popis práce a podmínky jsou k dispozici v kanceláři diecézní rady v Brně na Joštově ulici č. 7. Možno zaměstnat i partnera/partnerku na výpomoc v penzionu. K dispozici služební byt 3+1.
- Předpokládaný nástup: 1. 9. 2015

V případě zájmu zašlete životopis a motivační dopis na adresu: Brněnská diecéze CČSH, Joštova 7, 602 00 Brno nebo na e-mail: michaela@ccshbrno.cz. Více informací získáte na e-mailu: liska@ccshbrno.cz nebo telefonních číslech: 532 162 108, 602 710 094 (Ing.M. Liška).

Athelas

Dovolujeme si Vás pozvat na

I. ODBORNOU HOSPICOVOU KONFERENCI

„ŠTASTNÁ SMRT“

Mýty a skutečnost doprovázení umírajících v současnosti a návod na šťastný odchod z tohoto světa

Čtvrtek 24. září 2015 od 10.00 do 17.30

Místo konání: Píseň, Angelo Hotel Píseň (U Prázdroje 6, Píseň)

Přednášející: MUDr. Marie Svatošová, Jana Sieberová, PhDr. Ludmila Vostřáková, MUDr. Kateřina Cajthamlová, PhDr. Miroslav Pospíšil, Thlic. Tomáš Kotrlý, Th. D.

Účast přislíbil také kardinál Miloslav Vlk

Pařátův Píseňský diecézní ústav církevního hospicového péči a Domácí hospic Athelas. Organizačně zajišťuje vzdělávací agentura **eduprofit**

Umělci a proroci

Až do 18. října můžete v Národní galerii v Praze, ve Veletržním paláci

zhlédnout výstavu „Umělci a proroci...“ Představeno je více než 350 exponátů z období let 1872–1972.

Zastoupen je Johanness Baader, Joseph Beuys, Fidus (Hugo Höppler), Friedensreich Hundertwasser, Jörg Immendorff, František Kupka, Egon Schiele, Friedrich Schröder-Sonnenstern a Heinrich Vogeler. Postoje některých evropských umělců by od 80. let 19. století nevznikly bez vazeb na tehdejší samozvané proroky. Náboženská oponentura a sociální revoluce patřily k hlavním tématům charismatických osobností. Jejich význam pro moderní umění ale zůstal v podstatě nevyřčeným příběhem.

Všichni usilovali o to, aby společnost změnila svůj životní styl i pohled na svět a naučila se řešit osobní, společenské a ekonomické problémy moderní doby. Jména některých upadla takřka v zapomnění. Během života však měli v avantgardních kruzích proslulou pověst a těšili se oblibě. Výstavu doprovází řada dalších akcí. Informace o nich najdete na webových stránkách Národní galerie v Praze:

www.ngprague.cz.

red

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

JÁ JSEM CHLÉB ŽIVOTA

Z biblického textu Jan 6,26-35 si vypisujte písmenka podle tohoto klíče: první číslo určuje verš, druhé znamená slovo v tomto verši (počítají se i předložky a spojky), třetí udává písmeno v daném slově (postupujte po sloupcích).

29,3,5	26,8,1	35,14,1
26,3,6	31,2,4	26,6,1
32,3,1	34,1,3	27,2,1
34,6,1	33,1,4	29,6,1
27,1,2	29,9,3	31,3,4
26,7,1	31,5,2	34,3,2
33,7,4	33,2,1	35,3,4
35,7,4	27,8,2	

(Řešení z minulého čísla: Nikdo nezůstal o hladu.)

Jana Krajčířiková

Dokončení homilie kardinála Waltera Kaspera ze str. 1

po cestě ekumenického smíření. To, co se před šesti sty lety stalo počátkem konfliktů, by se nyní šest set let poté mělo stát podnětem pro změnu směru a pro cestu vedoucí k usmíření.

III. Smíření nemůžeme vykonat svými vlastními slabými silami. Smíření je darem a Boží milostí. „To vše přichází od Boha,“ říká apoštol. Nemůžeme se tím chlubit. Musíme děkovat Bohu a prosit ho. Smíření je konec konců duchovním aktem a jako takové není chvilovým emocionálním skutkem. Je to proces a trpělivá cesta po příkladu oné trpělivé cesty, na niž se Bůh během dějin naší spásy vydal spolu s námi.

Citujme opět apoštola Pavla: „Proto my od nynějška nikoho neposuzujeme podle lidských měřítek. A třebaže jsme Krista kdysi posuzovali podle lidských měřítek, teď už to neděláme. Když se někdo tedy stal křesťanem, je to nové stvoření. To staré pominulo, nové nastoupilo.“ (2. Kor 5,16-17).

S Boží pomocí jsme již udělali důležité kroky: v ekumenické komisi, na mezinárodním odborném setkání, v mnoha historických studiích, na výstavě u příležitosti šestistého výročí kostnického koncilu a samozřejmě během těchto dní v Praze, městě, kde Jan Hus v Betlémské kapli

kázal. Avšak máme zapotřebí dalších odvážných, trpělivých a vytrvalých kroků na cestě očišťování paměti, abychom překonávali předsudky a ideologické, politické nebo konfesní stereotypy. Máme zapotřebí výzkumů ryze vědeckých a historických. Křesťanská víra se nemá co obávat historického zkoumání, i když někdy odhalí nepříjemné pravdy. Poznat úchylinky minulosti slouží k probuzení našeho svědomí před kompromisy současnosti a k otevření cesty ke konverzi. Ta je důležité pro každého křesťana - pro příslušníky i reprezentanty všech církví. Neexistuje smíření bez konverze a neexistuje konverze bez vzájemného odpuštění. Tuto trojici - smíření, konverzi i odpuštění - si dnes vyprošujeme pro naše církve.

IV. Kde se nacházíme? Patnácté století bylo komplikovanou dobou přechodu: na jedné straně tu byl soumrak, církevní schismata, teologický zmatek a úpadek církevních mravů; na druhé straně, díky Bohu, nechyběly ani nové začátky, výzvy k naléhavým reformám a k evangelnímu probuzení. Zde nemůžeme vstoupit do detailů pozdní středověké teologie. Nemůžeme diskutovat o teologických tezích Mistra Jana Husa, především o církvi a o svátosti oltářní, jež je třeba hodnotit podle chápání dané doby, která ještě neznala vyváženou nauku Druhého vatikánského koncilu. Ekumenické hnutí, a především Druhý vatikánský koncil vyzvaly církve i všechny církve ke konverzi, k reformě a ke stále potřebné obnově, kterou vyvolával Jan Hus. Mnoho z jeho požadavků se dnes uskutečnilo. Jan Pavel II. vyhlásil v roce 2000 památné „Mea culpa“ za historické hříchy katolické církve. Odsoudil násilí a nevěrnost některých jejích členů, kteří příliš hájili to, co se hájit nemělo, a nehájili to, co se hájit mělo. Společně můžeme vidět Husovu postavu v novém světle. Ve svém projevu na mezinárodním setkání v roce 1999 papež Jan Pavel II. řekl: „Hus je paměťhodnou postavou z mnoha důvodů. Ale je to zejména jeho morální odvaha, která z něj, tváří v tvář protivenství a smrti, učinila postavu zvláštního významu pro český národ, který byl v průběhu staletí také těžce zkoušen.“ Můžeme k tomu dodat: Jan Hus byl hlubokým znalcem svatých Písem, velký kazatel a reformátor církve. Bojoval za víru žitou podle evangelia a za autentickou církev „chudou pro chudé“, stavěl se proti korupci a proti klerikalismu, jenž je jednou z vážných nemocí církve. V těchto bodech Jan Hus patřil k tradici jiných reformátorů před ním. V mnoha bodech by dnes docházel sluchu u papeže Františka.

V. Nicméně Ježíšův boj na poušti proti ďáblu a proti pokušení moci, peněz, korupce, luxusu a proti světské spiritualitě, která je největší pohromou pro církve, pokračuje i dnes. Nemáme důvod povstávat proti smutným událostem oné doby a chlubit se, že jsme lepší.

I dnes máme důvod naslouchat slovu a brát si ho k srdci: „Kristovým jménem vás vyzýváme: Smiřte se s Bohem!“ Papež Jan Pavel II. ho konkretizoval: „Odpustěte a prosme za odpuštění. Prosme za odpuštění kvůli rozdělení, k nimž došlo mezi křesťany, za použité násilí, k němuž se někteří z nich utkali ve službách pravdy, i za postoje nedůvěry a nepřátelství zaujímané někdy vůči následovníkům jiných náboženství.“ A papež pokračoval: „Tím spíše vyznávejme zodpovědnost nás, křesťanů za dnešní zla. Tváří v tvář ateismu, náboženské lhostejnosti, sekularismu, etickému relativismu, porušování práva na život a nezájmu o chudobu v mnoha zemích se musíme ptát, jaká je naše zodpovědnost. Za podíl každého z nás a za naše postoje při těchto zlech, jimiž jsme přispěli ke zohavení tváře církve, prosíme pokorně za odpuštění.“ Společně si budeme u Pána vyprošovat dar toho, abychom poznávali jeho Slovo a zůstávali mu věrni a abychom byli hledači pravdy. Budme v našem světě služebníky smíření. Ten krvácí z mnoha hlubokých ran a trpí bídou a násilím. Tento svět volá po smíření a po evangeliu míru. Prosme, aby nás Bůh učinil jeho šířiteli, evangelisty, znamením a nástroji. Necht' se tak stane. Amen.

Zdroj: Tiskové středisko ČBK, překlad ČBK

Kardinál Walter Kasper a synodní senior ČCE Joel Ruml při bohoslužbě smíření v koleji Nepomucenum 15. června 2015. Foto: Petr Soukal, Nepomucenum